

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-124/10 P

Evropská komise

v.

Électricité de France (EDF)

„Kasační opravný prostředek — Státní podpory — Vzdání se daňové pohledávky — Osvobození od daně z příjmů právnických osob — Zvýšení kapitálu — Jednání státu jakožto obezřetného soukromého investora v tržním hospodářství — Kritéria umožňující rozlišit stát jednající jakožto akcionář od státu vykonávajícího své výsady veřejné moci — Definice referenčního soukromého investora — Zásada rovného zacházení — Důkazní břemeno“

Shrnutí rozsudku

1. *Podpory poskytované státy — Pojem — Posouzení podle kritéria soukromého investora — Role státu coby akcionáře podniku — Zásahy státu jakožto nositele veřejné moci — Rozlišení z hlediska kritéria soukromého investora*

(Článek 87 odst. 1 ES)

2. *Podpory poskytované státy — Pojem — Posouzení podle kritéria soukromého investora — Posouzení s ohledem na všechny relevantní okolnosti sporné operace a její kontext — Povinnost členského státu poskytnout objektivní a ověřitelné informace, z nichž je patrná hospodářská povaha jeho činnosti*

(Článek 87 odst. 1 ES)

3. *Podpory poskytované státy — Pojem — Členský stát poskytující podporu, který má postavení daňového věřitele a jediného akcionáře veřejného podniku, jehož kapitál byl zvýšen prostřednictvím vzdání se daňové pohledávky — Uplatnitelnost kritéria soukromého investora*

(Článek 87 odst. 1 ES)

4. *Podpory poskytované státy — Pojem — Posouzení podle kritéria soukromého investora — Uplatnitelnost kritéria soukromého investora na daňová opatření*

(Článek 87 odst. 1 ES)

1. Podmínky, které musí opatření splňovat, aby se na ně vztahoval pojem „podpora“ ve smyslu článku 87 ES, nejsou naplněny v případě, že by veřejný podnik příjemce mohl za obvyklých podmínek na trhu získat tutéž výhodu, jakou získal ze státních prostředků, přičemž pro účely tohoto posouzení se u veřejných podniků v zásadě uplatňuje kritérium soukromého investora.

V případě, kdy je stát jednak akcionářem podniku a jednak jedná jako nositel veřejné moci, se pro účely posouzení, zda by soukromý investor nacházející se v co nejpodobnější situaci, jako stát přijal za obvyklých podmínek na trhu totéž opatření, zohledňují pouze zisky a závazky tohoto státu, které se váží k jeho postavení akcionáře, a jsou vyloučeny ty, které se váží k jeho postavení nositele veřejné moci.

Roli státu coby akcionáře podniku a roli státu jednajícího jakožto nositel veřejné moci je totiž nutno rozlišovat. Aby se tedy mohlo kritérium soukromého investora uplatnit, musí dotyčný členský stát poskytnout hospodářskou výhodu podniku, který vlastní, v postavení akcionáře a nikoli nositele veřejné moci.

Kritérium soukromého investora v této souvislosti nepředstavuje výjimku, která se uplatní pouze na žádost členského státu, jsou-li naplněny znaky pojmu státní podpory neslučitelné se společným trhem uvedené v čl. 87 odst. 1 ES. Uplatní-li se totiž toto kritérium, patří mezi skutečnosti, které je Komise povinna zohlednit při prokazování existence takové podpory. Ukáže-li se tedy, že by kritérium soukromého investora mohlo být uplatněno, Komise je povinna požádat dotyčný členský stát o všechny relevantní informace, které jí umožní ověřit, zda jsou podmínky uplatnitelnosti a uplatnění tohoto kritéria naplněny, a takové informace může odmítnout zkoumat pouze tehdy, když předložené důkazy časově spadají do období po přijetí rozhodnutí o uskutečnění předmětné investice.

(viz body 78–81, 103–104)

2. Pokud je členský stát akcionářem a během správního řízení se dovolává kritéria soukromého investora, má v případě pochybností povinnost jednoznačně a na základě objektivních a ověřitelných skutečností prokázat, že prováděné opatření vydal v postavení akcionáře. Z těchto důkazů musí jednoznačně vyplývat, že dotyčný členský stát přijal před nebo současně s poskytnutím hospodářské výhody rozhodnutí uskutečnit prostřednictvím skutečně provedeného opatření investici v ovládaném veřejném podniku. V tomto ohledu lze zejména vyžadovat důkazy, z nichž je patrné, že toto rozhodnutí vychází z hospodářských hodnocení srovnatelných s těmi, které by za okolností daného případu prováděl pro účely určení budoucí výnosnosti uvedené investice racionální soukromý investor v postavení co nejpodobnějším postavení uvedeného státu předtím, než takovou investici uskuteční.

Hospodářská hodnocení provedená po poskytnutí uvedené výhody, zpětné konstatování o skutečné výnosnosti investice uskutečněné dotčeným členským státem nebo odůvodnění následující po rozhodnutí o zvoleném postupu nepostačují jako důkaz toho, že tento členský stát před nebo současně s poskytnutím takové podpory takové rozhodnutí učinil v postavení akcionáře. Jestliže dotyčný členský stát předloží Komisi požadované důkazy, je na tomto orgánu, aby učinil celkové posouzení a zohlednil kromě skutečností poskytnutých tímto členským státem i ostatní relevantní skutečnosti daného případu, které mu umožňují určit, zda uvedený členský stát vydal dotčené opatření v postavení akcionáře či v postavení nositele veřejné moci. V tomto ohledu může být konkrétně relevantní povaha a cíl tohoto opatření, kontext, v němž bylo vydáno, jakož i jeho cíl a pravidla, kterými se uvedené opatření řídí.

(viz body 82–86)

3. Podle čl. 87 odst. 1 ES jsou se společným trhem neslučitelné podpory poskytované v jakékoli formě ze státních prostředků, které v důsledku narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy. Cílem uplatnění kritéria soukromého investora je dále určit, zda hospodářská výhoda poskytnutá veřejnému podniku v jakékoli formě ze státních prostředků z důvodu jejích účinků narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž a ovlivňovat obchod mezi členskými státy.

Toto ustanovení a toto kritérium tedy mají zabránit tomu, aby veřejný podnik příjemce získal díky státním prostředkům výhodnější finanční postavení než jeho soutěžitelé. Finanční postavení veřejného podniku příjemce přitom nezávisí na formě, v níž byla tato výhoda bez ohledu na její povahu poskytnuta, ale na částce, kterou podnik v konečném důsledku získá.

Tribunál se tedy při analýze uplatnitelnosti kritéria soukromého investora může zaměřit na zlepšení finančního postavení podniku a na účinky dotčeného opatření na hospodářskou soutěž, nikoli na daňovou povahu prostředků použitých dotyčným členským státem, a nedopustí se tím nesprávného právního posouzení.

Vzhledem k cílům sledovaným čl. 87 odst. 1 ES, jakož i kritériu soukromého investora, musí být hospodářská výhoda – a to i výhoda poskytnutá prostřednictvím daňových opatření – posuzována zejména z hlediska kritéria soukromého investora, ukáže-li se po případně vyžadovaném celkovém posouzení, že dotyčný členský stát sice použil takové nástroje veřejné moci, ale uvedenou výhodu poskytl v postavení akcionáře podniku, jehož je vlastníkem.

(viz body 88–92)

4. Kritérium soukromého investora lze uplatnit i v případě, že byly použity prostředky daňové povahy. V tomto ohledu v případě, že by soukromý investor za srovnatelných podmínek nemohl uskutečnit takovou investici, jakou uskutečnil stát, jelikož by musel odvést daň, a že pouze uvedený stát jakožto správce daně mohl dále nakládat s částkami odpovídajícími této dani, je třeba uvést, že uvedenou daň z titulu dotčené účetní transakce by musel zaplatit soukromý podnik nacházející se v postavení podniku, a nikoli jeho akcionář.

Uplatnění kritéria soukromého investora by tedy v daném případě umožnilo určit, zda by soukromý akcionář za podobných podmínek vložil částku ve výši splatné daně do podniku nacházejícího se ve srovnatelné situaci jako podnik.

Případný rozdíl mezi náklady soukromého investora a náklady státu-investora dále nebrání tomu, aby se kritérium soukromého investora uplatnilo. Právě toto kritérium totiž umožňuje určit i to, že takový rozdíl existuje, a umožňuje zohlednit jej při posouzení otázky, zda jsou podmínky stanovené v uvedeném kritériu naplněny.

(viz body 94–96, 98)